

Ruud en Marga vielen voor de kunst en elkaar

Poen de Wijs, De Reis - Japan, acryl op linnen, 2010

FOTO CLEMENS BOON

Kees Verweij, Bloemstilleven, aquarel, 1975

Hij had halverwege de jaren 90 zijn professionele top bereikt in het zakenleven en als hoogleraar gezondheidszorgbeleid en economie, maar werd ernstig ziek. Zijn huwelijk liep op de klippen. Ruud Lapré zat diep in de zorgen. Opeens was Marga daar. Zij pikte hem op in het Antoni van Leeuwenhoek en nam de breekbare Ruud mee naar musea en galeries in de stad. Dat was onontgonnen gebied voor hem.

De uitstapjes liidden een ommekeer in. De liefde begon te ontluiken voor elkaar, en – minstens zo belangrijk – voor de kunst. Hij knapte op, de twee trouwden, gingen kunst kopen en raakten door hun tomeloze nieuwsgierigheid bevriend met kunstenaars. Nu ligt er een indrukwekkend boek over de lol in kunst, die in hun geval samenvalt met maatschappelijke betrokkenheid.

Geniale outsider

Hoog tijd voor een praatje. Ruud (78) en Marga (72) spreken in een feestje. Ze zijn tomeloos toegewijd en bescheiden tegelijk. Wars van dikdoenerij. Selfmade kunstkeners, en niet te beroerd te erkennen dat ze iets niet weten of begrijpen. Neem Anton Heyboer en zijn vroege werk, dat aan een revival toe is en waarover Ruud op het punt staat te publiceren. Hij noemt Heyboer 'een geniale outsider'. Bestudeerde onder meer 'Het Systeem' van Heyboer, en kwam tot de conclusie dat hij 'geen jota' van deze grafiekserie begrijpt. Geen tekst hebben is voor de meeste kunstrecensenten taboe.

Zoektocht

„Het Systeem is zo onsamenhangend”, zegt Ruud, „maar fascinerend. Fragmenten zijn wel herkenbaar. Ik heb geprobeerd hem als persoon te doorgronden en te ontrafelen. Het Systeem, dat grotendeels in Haarlem is gemaakt, was een zoektocht naar de waarheid en het leven. Dat deed hij zonder opleiding; hij was getraumatiseerd. Indrukwekkend hoe hij die mooie productie heeft kunnen maken. Veel internationale musea hebben werk van hem. Het zal ons niet verbazen als hij alsnog een icoon zal worden.”

Het Museum van de Geest | Dolhuys (Haarlem) is van plan iets te gaan doen met Heyboer.

Terug naar Ruud en Marga. „Kunst was een opstap om elkaar te leren kennen.” Marga werkte in de reiswereld en was onder meer doktersassistente.

Marga Lapré: „Ruud had een huurhuis in Zoetermeer. Ik zei

Ruud en Marga Lapré bij hun allereerste kunst

tegen hem dat hij wat meer verzorging nodig had en vroeg hem naar Haarlem te komen. Maar hij was niet goed. We hadden een beetje een valse start. Hij wilde niet de zieke man zijn bij een nieuwe vriendin; vond dat hij een kat in de zak had geleverd. Hij was doodziek en moest meteen aan verschrikkelijke kuren.”

Hun eerste gezamenlijke kunst-aankoop was een olieverf van Terry Lee op de PAN-beurs in de RAI. „We zagen daar een heel leuk schilderij hangen met vogeltjes. Mijn vader had vroeger een volière. Het had prachtige kleuren. Het was best prijzig, maar het had ook iets magisch.”

De vogels hebben het gedaan. Ze staan voor het bewuste doek in hun Haarlemse appartement, dat het midden houdt tussen een gerieflijk woonhuis en een museum van hedendaagse kunst. Telkens zien zij er nog nieuwe dingen in. Ook nu. Ze staan zich er weer bij te verkneukelen. „Het is het symbool van onze liefde. Het is fleurig, het is ook zo leuk dat we niet precies weten wat het is.”

Ze vielen voor de kunst, op de wonderlijkste manieren. Gedreven door herinneringen, emoties, engagement, alledaagse gebeurtenissen. Kunst loutert en geeft troost. „Wij kopen voortdurend emotie.”

Vetorecht

Bij aankopen laten zij zich leiden door hun eigen smaak, ze komen er meestal wel uit. „We moeten het allebei mooi vinden, en we hebben allebei vetorecht.” De praktijk is vaak dat wanneer Ruud voor een kunstwerk door de knieën gaat, hij zich niet bekommert over de vraag waar het een plek kan krijgen. Hij denkt: voor mijn part zetten we

...staankoop van Terry Lee. „Het is het symbool van onze liefde. Het is fleurig, het is ook zo leuk dat we niet precies weten wat het is.”

FOTO UNITED PHOTOS/TOUSSAINT KLUITERS

Filipa de Boer, De kus, brons, 1996

het op de grond. Maar dan is Margra aan zet. Als ook zij akkoord is, bedenkt zij een fatsoenlijke plek in huis. En dat is niet zomaar op de grond.

Ze bouwden persoonlijke contacten op met drie- tot vierhonderd kunstenaars. Mensen als Karel Appel, Lucebert, Gerti Bierensbroodspot, Constant, Sam Drukker, Marinus Fuit, Kees Verwey, Chris

Berens, Roland Tópor, Nic Jonk, Rafal Rysz. Ruud schreef dossiers over hun creaties. Kroop daarvoor in de huid van de artiesten. „Later mogen die dossiers – het geheel is zes meter dik – naar een museum. We hebben een culturele ANBI-stichting in het leven geroepen. Het doel is dat deze organisatie alles zal wegschenken, ook de kunst.”

Karel Appel, Twee katmensen, litho, 1977

CLEMENS BOON

Ruud, die tientallen kunstboeken schreef, is elke dag bezig met de uiteindelijke overdracht. Het is nog een pittige klus de kunst te krijgen waar zij dat willen. Zij staken er liefde in en hebben de verhalen erbij opgetekend, en ze hopen dat de nieuwe eigenaren de werken 'met respect' omgeven. „En ervan genieten natuurlijk.”

Of Ruud en Margra mecenasen zijn? „Dat is een groot woord”, reageert Ruud, „maar het komt wel in de buurt.” Ze helpen en hielpen velen. „Maar weet dat wij nooit kunst hebben verzameld om een collectie op te bouwen. Dat is zo pretentief. We willen geen bulk kunst, dan verliezen de werken hun individualiteit. Is ook niet respectvol richting de kunstenaar. We willen niet dat er commercieel mee gerommeld wordt. Dat is de reden dat we willen schenken.” Schenken aan ziekenhuizen,

musea en andere organisaties. Het Museum van de Geest (het voormalig Dolhuys) heeft een bijzondere plek in hun hart. Zij droegen aan deze organisatie, die opkomt voor outsider-kunstenaars, al verscheidene werken over.

Het loslaten van dingen - ze bezitten honderden kunstwerken - is voor velen een onneembare horde, maar Ruud kan dat goed. En Margra ook wel. Ruud: „Als we een werk kopen zit het in mijn hoofd, dan kan ik het bij wijze van spreken direct weggeven. Dan krijgt het een plek in de herinnering.”

Jaap Timmers

25 jaar plezier in kunst - Over kunst, kunstbeleving en collectiebeheer, door Ruud en Margra Lapré, uitgever 99 Uitgevers/Publishers, vormgeving Mart Warmerdam, 155 pp, winkelprijs 22,40 euro; ISBN 978-90-78670-66-7.

• We kopen voortdurend emotie •